

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, folie nu se dau.

Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă tot la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare zi | Administrația în Orăștie Trans.)

ALTĂ POLITICĂ

— Pentru întărirea apărării noastre —

Mal ales la orașe stăm slab, și în Ardeal, și în Bucovina și în Basarabia, ba chiar și în vechiul Regat. Dacă dai aici drumul votului cetățenilor, te vei trezi cu aceea, că orașele o să-și aleagă numai conducători streini, Unguri, Nemți, Ruși, Bulgari, în provinciile marginase, — și Jidani în orașele vechiului regat. Privind lista conducătorilor a-lesse liber la orașe, n'ai mai putea spune că ești în țara românească.

Pentru aceea conducătorii țărilor, ori care ar fi ei, — își bat mereu capul cu aceea, — cum să înlăture acest neajuns, de a se trezi într-o zi cu orașele conduse ca în Ungaria, ca în Austria, ca în Rusia, ca în Bulgaria, ca în Palestina, — numai ca în România nu.

D-na avocat Henrietta Gavrilescu dela Târgu-Ocna (Moldova) publică acum un articol în Universul, care de s'ar îndeplini de muritorii de legi ai țării, ne-ar apropia foarte mult de putința de a fi noi stăpâni și pe orașe. Dsa propune: *Să se dea drept de vot și la comună, și la județ, dar și la sfatul țărilor (deputați, senatori) femeilor, — înse numai celor de sânge românesc!*

Prin asta am ajunge a avea un indoiț de mare număr de voturi și la comună și la județ și peste tot locul, — și nu am mai fi învinși în propria țară de neamurile streine.

E un gând. Aflase-vor cine să-l intrupeze?

Unele — altele.

Papistașii nu se astâmpără.

Gazeta „Satul-Mare” din Sătmar, se războleşte de luni de zile cu gazeta papistașă maghiară „Katholikus Élet” (Viața Catolică), care nu mai știe cum să-și aștepe cetitorii săi catolici, împotriva țării românești și a neamului nostru.

Săptămâna trecută Siguranța statului a fost silită să confişte (să cuprindă cu puterea) numărul scos din numita gazetă maghiară papistașă, care avea în fruntea știrilor sale una sub titlul:

„Ardealul e pământ cuprins vremelnice de armata română!”

Adecă: numai „vremelnice”, până într-o zi... După aceea iară va răsări „soarele maghiar” asupra acestui Ardeal, fără de care acești strașnici „frați în Hristos” nici nu mai pot dormi!.

Studentii naționaliști în Franța

se dedau la mișcări tulburătoare a liniștel, aproape așa de strașnic, ca mișcările din timpul din urmă a studenților deia noi. Și tot pentru pricină de mândrie națională. La Universitatea din Paris a fost numit la Academia de drept un profesor de fel jidan, Scelle, mare socialist „internațional”. Din prilegiul încercării lui de a intra în Universitate, studenții s'au dat la tulburări zgomotoase. O luptă mare s'a încins între ei și poliție. Se poate bănuși ce mare a fost încercarea, dacă folie spun că au fost răniți 54 de polițisti. Poliția a arestat vre-o 30 de studenți.

Și doar în Franța sunt Jidani abia de sămânță și totuși lumea bună nu-l mai poate suferi, s'a săturat de otrava pe care aceștia o picură peste tot locul în sufletul și sângele țării, sub forme de „socialism”, „umanitarism”, — și iaca ridică brațul de apărare asupra răilor acelorai la noi lumea să mai miră când vede colo și colo mișcări de apărare? Ba să se mire că-s așa de rare și de cumpătate, când la noi primejdia e de o sută de ori mai mare, ca în ori-că altă țară de pe glob!

Alegerea dela Reghin.

— Părțile ei umbroase. —

La Reghin lupta pentru scaunul de deputat a fost înverșunată peste măsura pe care o cere mintea sănătoasă în lupta dintre frați, și mai ales în lupta dintre două partide cari amândouă sunt în împotrivire (opoziție). Dacă un candidat (opozitor de scaun) era al guvernului, nu te mai mirai de înverșunarea luptei, căci așa se dau luptele împotriva guvernului, spre a-l doborî.

Aci a fost însă o vedere neplăcută de tot: amândoi candidații sunt din opoziție și amândoi Români vrednici, unul al Partidului Național, altul al Partidului Poporului (Averescu).

Și dacă amândoi se luau la trântă într'un cerc curat românesc, iară nu ne durea nimic, care pe care va învinge, căci fiecare din doi e vrednic a intra în sfatul țării, — dar lupta s'a dat într'un cerc în care sunt și mulți streini, neromâni, anume unguri, sași și jidani.

În astfel de cercuri noi așteptăm dela candidații români altă finută, decât în cercurile românești.

Aci așteptăm dela candidații români, ca de streini să nu țină sama, pe ei să nu razime, să nu le ceară ajutorul, — căci e o plecare de steag a neamului și a statului românesc, în fața acestora.

Și la Reghin s'au făcut din punctul acesta de vedere greșeli. Și Ungurii și Sașii, — ba, mai știi? poate și Jidanii, — au fost trași de mână într-o parte, ba într'alta. Și aceștia, văzând că și voturile lor au căutare, ci-că au ridicat cereri: că, da, votăm cu tine, ba cu tine, dacă-mi făgăduiești că acolo, în sfatul neamului tău, vei cere pe sama noastră, a streinilor, cutari, ba cutari lucruri. Și li-s'au făcut făgăduințe, ba că se va mai lăsa din dreptul limbii românești în școlile maghiare, ba că se va lăsa ca în sate și orașe cu mai mulți unguri, primarul să fie ungar, și altele.

Și atunci Ungurii și Sașii au mers la vot. Dar cum ei lubeau pe candidații români, ca ochiul paprica, și cum nu erau prea siguri, că din doi care va birui, s'au împărțit, și după alegere au scos la iveală, că din voturile ungaruștii s'au dat 35%, (treizeci și cinci la sută) pentru candidatul Partidului Național, di Voicu Nișescu, iar 65 la sută pentru cel averescan, di Goga. Și fiindcă di Goga a ieșit biruitor cu 33 voturi, — acum vin Ungurii și se laudă: „Di Goga a ieșit ales pe umerii noștri! Noi am fost hotărâtorii! Nouă ne poate mulțumi că intră în sfatul țării!” (Și, printre șire spun: Dar și noi vom ști să-i cerem plata pentru acest ajutor.)

Nu mergem pe drum bun așa. Suntem pentru aceea, ca să ne ținem în fața străinilor fruntea sus, să ne păstrăm mândria, și să nu ne umilim lor, — că nu ne șede bine deloc! Primind, ori încă cerând sprijinul lor, ei nu-s proști să nu ne ceară plată în bani politici, adecă să le dăm drepturi pe cari nu le vrednicesc, cari nu li-se cad. Și e păcat că un om ca di Goga, să intre în sfatul țării urmat de strigătele Ungurilor: Noi vi-l'am trimis, e dară cam al nostru, că fără noi intra celalalt!

Aceste umiliri e neamului nostru în aceste finuturi, unde atâta vreme am trăit tot umiliți, — și nu ni-le mai aducă și azi cineva!

„Maica” Italia și noi.

Cu câtă dragoste am vorbi și noi de „maica” noastră, zică i-se Italia, zică i-se Roma, — numai să vedem că maica ne e mamă și nu măștihoale. Mama, că și i mamă, și încă, dacă în loc să te îmbrățișeze ca mamă, ori macar să te mângăie, să te ajute la ceva bun, — te lovește, te alungă, dă și cu piatra după tine, — tu te întorci dela ea

și te alipești de cel ce are o vorbă bună pentru tine.

Cam așa suntem noi cu maica Italia. De mult aceasta țară, soră după sânge, nu ne-a făcut nouă nici un bine. Nici nu ne-a prea putut face, doar ea însăși era sfâșiată în atâtea Principate și Ducate, și abia putea avea grijă de năcazurile ei, de sforțările ei spre unire într-o singură țară, — cam într-o vreme când și țările românești (Moldova și Muntenia) se zbăteau în aceleași năzuințe. Dar de 60 de ani Italia, ajungând la unire, e Regat, stat numărat între statele mari și luat în sfatul lor. Totuși nici odată ea pentru „sora” latină din Răsărit, pentru România, n'a pus o vorbă bună, n'a făcut nimic. Acum ne pomenim în război, împinși de mâna sorșii, care fu mai cuminte ca judecata a sute de diplomați de pân'aci, lângă oaltă, împotriva dușmanului comun (de obște) și leșirăm norocoși și noi și frații Italianii, din războiu. Ci hotărârile luate la masa verde a păcii, care ne-a dat nouă hotarele cari le avem, și Italiei hotarele care le are, — sunt deplin întărite, numai după ce țările a căror soli au dat hotărârea, o trec pe aceea și prin parlament (sfatul țării lor.)

La masa păcii din Paris ni-s'a dat Basarabia. Și solul Italiei, în numele guvernului său, a primit și el așa. Anglia, Franța și altele din „puterie mari” cari au hotărât la Paris, au și întărit hotarele noastre prin votul Statului Țărilor lor. *Italia n'a făcut-o nici până azi, și se codește și azi s'o facă!* Și acum iese la iveală că pentru-ce:

După pace, mai mulți bogătași fasciști din jurul lui Mussolini, îmbogățiți de război, își puseseră ochii pe bogățiile Rusiei, și având în vedere că banul rusesc era pleavă, și că mergând acolo cu un ban bun, ca Lira Italiană, cumperi ca pe nimic și trăești lesne ca'n povești, — au cerut lui Mussolini să le deschidă drumul în Rusia. Și de-odată văzurăm pe Italia făcând ochi dulci Rusiei bolșevice, recunoscând ea guvernul bolșevic ca guvern legiuit al acelei țări, pe când alte state nici nu voiau să audă de așa ceva. Iar pentru a nu supăra pe scumpii bolșevici, bogătașii fasciști îi cerură lui Mussolini, să nu facă nimic ce ar supăra pe gingașii mișei dela Moscova!.. Și așa... să nu dea întărire hotarelor nou puse între România și Rusia!, — să nu recunoască adecă de dreaptă și legiuită întoarcerea Basarabiei la țara mamă!

Și Mussolini i-a ascultat.

Bogătașii fasciști au mers în Rusia, au înființat acolo Fabrici cari să le aducă dunăre de bănet, și au început întreprinderi mari, ca la ei acasă, că doar Rușii trebuie să se poarte frumos cu ei, că

Iaca ei făcură pe guvernul dela Roma, să nu recunoască de legiuită alipirea Basarabiei la România! De ani de zile ei au zidit și au cheltuit și s'au întins, ca colea la ei acasă. Dar acum, bolșevicul o-braznic și ticălos, văzând că zău Italianilor ăstora tare le merge bine, — le-au spus: „Da, da, însă aveți să vă dați și voi după legea noastră...” ceea-ce e atâta, cât o punere a mânil pe averea Italianilor, — așa cum au pus'o și pe a vechilor lor oameni, fabricanți sau negustori.

Și acum lacomii cari au făcut ca, de dragul speculei lor, hotarul României să nu fie recunoscut de către parlamentul Italiei, — își plâng prostia și răutatea... Gazetele italiene arată, ulmit, la ce au putut ajunge unii oameni harnici, ca Italianii duși în Rusia! Dar e prea târziu.

Iaca pentru ce interese păcătoase „maica Italia” ne-a întors spatetele, atunci când aveam și noi lipsă de o mână frățescă...

Din Moldova.

Mici răzcoale țărănești.

În toată țara împărțirea moșilor între țărani s'a făcut cu multă nedreptățire, de către agronomii regionali, cari s'au dovedit prea... oameni ușori părtinitori unde nu se cădea. Pe cele mai multe locuri țărani își mușcă buzele, aruncă scântei din ochi, amenință, și apoi se liniștesc, după ce au înjurat bine nu numai pe agronomul nedrept, ci și țara, care, săraca ce e de vină ca pe pământul ei calcă și oameni de nimic?!

În Moldova însă țărani au dovedit'o în vre-o două locuri, că nu se mulțumesc numai cu asvirire de scântel din ochi ci au pus mâna pe coada sapei, și să cerce a-și face dreptate.

În satul Băneasa din județul Covurlui, s'au răscolat țărani, că nu li se împarte moșia d-lui Macri, ci li se lasă lui și el să are în lună. S'au dus cu puterea să-și are în moșia proprietarului. Cu greu s'a putut face pace în sat.

Iar mai nou s'a întâmplat o mică răzmiriță în satul Pungești din județul Vaslui. Țărani s'au răscolat pentru comandorul Ciuchi nu le dădea el însuși moșia. Intr'o zi a venit agronomul, chiar cu gând a împărți moșie și a ieșit cu d. Ciuchi împreună afară în câmp. Dar țărani crezând că au ieșit pentru a hotărî ca ei să fie fînuiți de parte de acea moșie, au tăbărit și asupra proprietarului și asupra agronomului și l-au bătut zăp. Venind cei câțiva jandarmi dela postul cel mai aproape, au pus pe fugă și pe domnul „șef” al jandarmilor. A venit apoi puterea mai mare cu un ofițer de jandarmi și a făcut liniște.

Țărani nostri să fie cu răbdare până văd ce iese din tot lucrul și să nu cerce, nainte de vreme chiar, să-și facă singuri „dreptatea”, — că ajunge la rău. Dar și Agronomilor să le între mîntea în cap și să nu facă nedreptăți cu împărțirea, căci, uite, răbdarea poporului are și ea un hotar și dacă se găte, — apoi iaca ce face.

Procesul Codreanu

Folle din București (în a ști, că guvernul s'ar fi hotărât să ducă Procesul Codreanu-Manciu în luna Maiu, în fața Curții cu jurați din Buzău. A făcut d. Mărzescu contract cu jurații dela Buzău că vor osândi pe Codreanu? Să vedem. Dar măsuri, pentru ca acei jurați să nu poată fi larg și temelnic înștiințați despre starea lucrului, știm că a luat guvernul. Fol cari vorbesc bine de Codreanu, nu vor fi lăsate să străbată în Buzău, nici în tot jurul lui! O știm dela Focșani: Noi am trimis din „Libertatea” 3 numere în ajunul procesului, la toți cei vr-o 800 de cetățeni creștini din Focșani și jur, cari erau în lista juraților și nu știau care din ei vor ajunge prin soarte a fi jurați. Acolo le-a bătut Dzeu folle noastre în posta din Focșani! Nu le-a dus adresărilor. După proces apoi ni-au venit cam jumătate din ele napol, ea — nefiind cunoscuți în Focșani cei adresați (printre cari advocați, negustori, ofițeri penzionari, etc!) Numai cel din jur le-au primit. La Buzău nu vor lăsa folle nici celor din jur! Broșurile dnei Manciu însă, cari arată pe Manciu un inger și pe Codreanu un diavol fioros, — acestea vor fi duse din casă în casă de slujitorii guvernului.

Dar se va vedea dacă lumea dela Buzău, e alta decât cea dela Focșani. Că la Focșani s'au văzut lucruri frumoase românești: Când acuzatul Codreanu a intrat în sală între 2 jandarmi, toată lumea din logele salei de teatru, s'a ridicat în picioare, ca un semn de salut dat tinerului, asemenea și o parte mare din publicul din sală. — Iar după ce s'a vestit că procesul se amână, zeci de domni din sală, cari erau mai aproape de Codreanu, s'au dus la el și l-au strâns mâna și l-au încurajat, — până ce dânsul apoi s'a retras, cu soldatul ce-l însoțea. Nici afurea nu-s altfel Românii!

Intrunirea foștilor „studenți” dela „Collegiul-Kun” din Orăștie.

Pe ziua întâi a Paștilor apusene (cari sunt cu o săptămână înaintea celor a noastre), Ungurii din Orăștie au hotărît o întrunire aci a foștilor „studenți” (cum li-se zicea în Ungaria și elevilor de Liceu) cari au terminat clasele de liceu la „Collegiul Kun” din Orăștie.

Se obișnuiesc astfel de întruniri între foștii colegi ai aceleiași clase, cari au făcut de-odată examenul de „maturitate” (baccalaureat), și cari se chiamă de regulă la 10 ani după acel examen, — ca să se vadă de nou, și să vadă ce s'a ales de ei în viață? E și firească și draguță o astfel de revedere, când o parte din ei vin însurați, cu neveste tinere, alții rămași tot bur-laci, unii ajunși profesori, alții advocați, alții preoți sau funcționari (slujbași) colo ori colo. E plină de farmec o astfel de revedere a foștilor colegi din o clasă. Am văzut o astfel de întrunire de foști colegi, tocmai de aci „Collegiul Kun” chiar aci la Orăștie. Au venit Ungurii, Sașii și Românii, cari terminaseră deodată anul cutare. Și au petrecut destul de draguț, părăndu-li se că mai sunt odată „oc-tavani”...

Dar ceea-ce plănuiesc acum

Ungurii pe ziua de Paști la Orăștie, — e altceva. Ei chiamă aci nu pe foștii colegi ai unui an, nici pe a doi ori 3 ani vecini, — ci pe toți căți vre-odată au învățat în acest „Collegiu” (Liceu), și mai sunt în viață. Și scot de pe acum la iveală, că va veni „foștul Vicișpan” cutare, și „măria-sa” cutare și cutare.

Asta nu vrea să mai fie întrunirea colegială a unor foști tovarăși de bancă de școală, ci vrea să fie o demonstrație cu tlic, din punct de vedere unguresc, și o manevră pentru a orbi pe nepricepătorii de undeva, că ce rost mare a avut și are acest „Collegiu-Kun”, și că, prin urmare, ce „nedreptate” strigătoare la cer a făcut Statul român, când acestul „focar de lumină” l-a luat în anul din urmă dreptul de publicitate și l-a pus în coaste Liceul Românesc.

Numai orbii au vede rostul acestei întruniri demonstrative, — și din cele ce acolo se vor vorbi, se vor pune la cale, — se vor încredința toți, că așa va fi, precum noi aci o prevestim.

Căci altfel ce rost are să chemi la „revederă” pe toți căți au terminat Liceul aci, între cari unii tineri de 24—25 ani, alții bătrâni de 50, 60—70 de ani, cari nici nu s'au mai văzut în viață, și cari și acum, revăzându-se, nu simt nici o bucurie, căci n'au nimic ce să-l lege de-olaltă, cum e farmecul de fost coleg?

Iaca pentru ce suntem de părere, că la această întrunire a foștilor elevi ai „Collegiului-Kun”, Românii nu au ce căuta!

Universitatea din Iași greu încercată, pentru răutățile unor miniștri.

Când nainte cu o lună două, studenții erau în grevă la toate Universitățile, — s'a cercat împăcarea cu ei, făcându-li-se făgăduința, că se șterg toate pedepsele, li-se împlinesc aproape toate dorințele, — numai să se întoarcă la carte. Studenții văzând că asta li-o spun profesori și solul ministrului, nu niște țigani din drum, au crezut, s'au liniștit, s'au întors la școală, dar cu legământul, primit de Ministrul, că se deschid toate Facultățile în toate locurile, că de unde nu. — el iar rup pacea!

Dar la conducătorii nostri de țară, gura zice gura mînte. S'a deschis Universitatea la București, la Cluj, la Cernăuți, dar la Iași Facultatea de drept (partea în care se învață dreptul, iura), nu s'a deschis! Rectorul Universității, un bolșevic, slugă a ministrului Mărzescu, s'a mutat la București, pentru ca, fără el să nu se poată ținea sfatul conducător și să nu se poată lua hotărîri!

Sase profesori, se retrag.

Scandalizați (scârbiți) de această bătae de joc cu Facultatea lor, 6 profesori (din 11) ai Facultății de drept din Iași, — și-au înaintat Ministrului, în semn de protestare!, abdicarea (retragerea) din scaunele de Profesori, — între ei și d. Prof. A. C. Cuza, care a fost invitat la asta de celalalți colegi ai săi, cari ziceau: Guvernul va fi izbit de abdicarea noastră și va deschide Școala.

Ași! Guvernul bucuria lui când a văzut iscălit acolo și pe d. A. C. Cuza! Și-a zis: Iaca am scăpat de

acest domn, care ne făcea atâta bătae de cap prin aceea, că învăța pe tineri a fi potrivnici evreilor și tuturor mișselor...

Și iute a hotărît că — prim-ește abdicarea celor 6 profesori! Așa Facultatea și să vree, n'o mai poate deschide, că n'are profesori pentru 6 scaune. Dar se spune că va numi el, așa cu puterea, 6 oameni de-al lui, și apoi după Paști — deschidă și Facultatea de drept, bine c'a scăpat de Prof. Cuza.

Ce erau lecțiile dlui Cuza.

La lecțiile de Economie Politică a dlui A. C. Cuza, nu mergeau numai studenții săi, ci și public din oraș, ascultători liberi, cari se hrăneau zilnic cu învățăturile naționale creștine ale luminatului profesor. Prin retragerea dsale, Universitatea din Iași perde o putere însemnată.

Dar d. Cuza nu va sta pe loc.

Perde Universitatea, dar nu perde tinerimea, nici cei cari alergau la lecțiile d-sale ca să-l asculte. Profesorii retrași, vor deschide o „Universitate Liberală” la Iași, — a-decă vor ținea lecțiile lor, ca niște conferințe, în o sală din Iași, unde studenții cari vor să-l asculte, vor veni și vor asculta, și vor merge apoi să facă examenul la Universitatea statului. Sămănătorul nu va luceta a-și arunca sămânța lui!

Pentru Studenți.

Am mai primit:

Dela d. George Burdic, clasicornicar și Iuliana Burdic din Lipova 100 Lei, cu cuvintele: „Rugăm primiți suma această pentru ajutorul tinerului domn Zelea-Codreanu și soșii, a căror dureri le simțim...”

Dela d. George Indreica din Șemlac, 100 Lei, — „în ajutorul lui Zelea-Codreanu”.

Dela d. Nic. T. Cerega, comerciant Târnova (j. Arad) 50 Lei pentru Căminul studențesc; — dela d. Ioan Grosșianu, brutar, în Sighismund (j. C. Sev.) 25 Lei.

Dela elevele clase IV a „Liceului Societății ortodoxe” din Vaslui 240 Lei, adunați de elevele Carmelica Madărjac și Margareta Mihalescu, ca încurajare a tinerilor.

Suma de azi: L 515.

Procesul Cuza.

După omorârea lui Manciu, guvernul a hotărît să facă Proces și profesorului A. C. Cuza, ca, mi-te, fiind d-sa vinovatul „moral” (sufletesc) pentru acest omor, prin învățăturile ce le-a dat mereu tinerilor umplând inimile lor de ură față de jidan și jidoviți. Era să fie un Proces, în care guvernul să se facă de nou de răs, că nu putea găsi vină profesorului și nu-l putea pedepsi, nici scoate din învățământ.

Când ministrul Rânzescu, zis și Mărzescu, a văzut că profes. Cuza s'a retras din scaunul de profesor, l'a părut că l-a căzut o piatră de pe rânză, căci el pusese la cale pe ministrul Școlilor Anghelescu, să facă proces dlui Cuza. Iute a dat de știre, că — procesul se nimicește, nu se mai ține! Procesul li-se făcuse, ca doar li-se află o vină să-l scoată din scaun. Dacă s'a retras de bună voe, nu mai au lipsă de proces.

Di Prof. Cuza s'a supărat gro-

zav pe această apucătură a ministrului și a telegrafat: „O, nu! retragerea mea dela Iași, nu însemnă că eu nu mai sunt profesor! Vă cer să țineți procesul! Pe 28 Martie (ziua pusă pentru proces) voi fi la voi la București, să-mi judecați trecutul.

Aș! Miniștri nici să mai audă de acest proces, din care leșeau tot așa de înfrânți, ca din cel dela Focșani, cu Codreanu.

Di Cuza la București.

În 29 Martie d. prof. Cuza a sosit, de fapt, la București, ca să se înfățișeze la proces.

Cum au auzit studenții de asta, au ieșit la gară mai multe sute să-l primească cu cinstea ce se cuvine unui statornic luptător ca d. Cuza. Dar și guvernul a scos câteva Regimente de armată, care să oprească orice manifestație a studenților. Tot orașul era plin de trupe și au avut loc ciocniri în repeșite locuri între studenți și armată. A fost o nesfârșită învălmășală dela gară până la hotelul unde a tras dnul Cuza. Au fost arestați iară vre-o 30 de studenți și trimiși în închisoarea militară dela Jilava.

Cuza — Sokolow

Nainte cu câteva luni a venit la București Capul Jidanilor „Stoniști”, adevărat al celor cari nu țin la țara în care locuiesc, ci la țara lor jidovească, la Palestina. Acest sol al sufletului străin țării, știți cum a fost primit la București? Zeci de mii de Jidani i-au ieșit în cale și l-au dus cu alaiu uriaș. Fluturau percluni în vânt pe unde treceau, de nu mai zicea nici dracu că asta-i Bucureștiul din Țara Românească! Și l-au dus la Palat de l-a primit și Regele iar Ministrul de Externe a dat o cină pe cheltuiala statului în onoarea celui care învață pe Evrei a nu lubi țara asta, ci pe cea din Azia!

Și acum vine la București un Profesor Universitar român, care de vre-o 40 de ani nu face altceva decât propoveduește iubirea de neam și de lege și de pământul țării, și ferirea de dușmanii cei mai primejdioși ai acestora, — și împotriva acestuia scoți armata națională!

Anghelescu—Cuza.

Di prof. Cuza s'a dus îndată la Ministerul Școlilor, ducând un protest împotriva felului cum i-s'a făcut procesul și a celor puși să-l judece (dușmanii ori plămăitorii ai săi). A trebuit să lase memoriul (scrisoarea doveditoare) la Secretariatul General, că ministrul Anghelescu, la care a cerut să fie primit, — l-a lăsat vorbă că... nu-l poate primi!

Auzi nerușinare de om bolnav de îngâmfare! Anghelescu e tot un profesor universitar, mult mai tiner și ca om și ca profesor, decât di Cuza. Și fiindcă ședea în canoanul de Ministru al Școlilor (el care e doctor, și habar n'are de Școală, de ce-l azi un Liceu, de celelalte facultăți dela Universitate) — să spună că — nu primește pe colegul său, și mai bătrân și mai încărcat de vrednicie și care n'are asupra lui o peată cât un bob de mustar! Curată nerușinare de ministru, orbit de șederea în un scaun, în care l-au ridicat... milioanele dăruite partidului liberal, cu care și-a sumpdat ministeriatul!

E bolnav sufletul în oameni noștri ajuși la putere. Ei cred că până-s în scaunele puterii, stau

peste lege, că ei sunt „legea”, lor trebuie să se plece toți și toate, că ei ar fi niște... supra-oameni! Această boală le trebuie scoasă din cap. Altfel fac prostiile câte vedem că le fac.

NOUTĂȚI

M. Sa Regele, bolnav. Deși nu e așa bătrân, doar abia 57 ani, Maestratea Sa Regele nostru a început a fi bolnăvicios. Abia de câteva luni a suferit o operație destul de dureroasă, după care s'a făcut bine, și acum vine vestea îmbolnăvirii de nou. Suferă greu de piciorul drept și și în lăuntru un început de altă boală, — pe urma cărora trebuie să stea în pat. Medicul de Curte spun că starea boalei nu e îngrijitoare și a început a merge spre bine.

P. S. Sa Episcopul N. Ivan dela Cluj, a fost Sâmbătă și Duminică trecută la Alba-Iulia, în vizitație canonică. A adus cu sine și Corul bisericii din Cluj, care a cântat spre mulțumirea tuturor, în biserică din Cetate.

Ies sămănătorii. Profesorii universitari din Cluj ies în orașele unde sunt chemați ca să țină conferințe luminate. — profesorii dela Liceele din orașele de provincie, ies la sate, ca să ducă din lumina științei lor. În 15 Martie „Societatea de lectură” a tinerimii dela Liceul din Alba-Iulia, a ieșit la Zlatna și a jucat teatru. Corul lor a cântat în cele 2 biserici, ortodoxă și unită, făcând multă bucurie sufletească poporului din Zlatna.

Liceu în Câmpeni, pentru copiii Moșilor. Ministerul Școlilor a promis (făgăduit) unei soții de Moși ce a fost luna trecută la București, — că va înființa în Câmpeni un Liceu, care să fie la îndemâna Moșilor, pentru a-și da copiii aci la învățătură.

Zguduitoare nenorocire s'a petrecut într'un sat de lângă Cluj înainte cu o săptămână: Preotul Victor Giurgiuca din Mănăstur, a sărit într-o zi la soția sa cu un briciu și i-a tăiat gâtul! Servitoarea sărind în ajutorul stăpânei sale, preotul a prins-o și i-a tăiat și ei gâtul. La țepetele femeilor, sărind niște vecini, preotul s'a luptat și cu ei rănind greu și pe 2 din ei cu briciul. Apoi fugând în casă, și a tăiat și șieși vinele la mâni și la gât, ca să moară.

Nefericitul era din cale-afară nervos, zdrobit cu totul de tratul rău ce a avut în casă. Nervozitatea lui a ajuns hotărșe cu nebunia, și în acea zi el, ieșit cu totul din fire, în stare de nebunie, a săvârșit feroasa sa faptă. Oamenii din sat spun, că până a nu ajunge așa rău cu sănătatea, era un om din cale-afară bun și de omenie.

Oprire.

Acei abonați cari au trimis plata folilor numai pe cele dintâi 3 luni ale anului de față, — vor mai primi numai numărul viitor, — apoi li-se opreste mersul folilor. Li rugăm să grăbească cu trimiterea banilor, spre a nu li-se întrerupe mersul.

PASTA SAU PRAF DE DINȚI CHLORODONT,
EXTRACT DE APA DE GURĂ CHLORODONT.

O desmințire. În 21 Martie a. c. Jidanii din Orăștie și-au sărbătorit „Purim”-ul lor, anual, întru pomenirea faptului mare istoric al neamului lor, când prin mijlocirea unei Evreice frumoase, strecurată la Curtea Regelui Persilor și trăind acolo ca metresă a Regelui, l-au înduplecat pe Rege a lăsa pe Evrei să se înarmeze în ascuns și să sară cu moarte asupra poporului băștinaș, a Persilor, în țara lor, în casa lor, ca să-i stârpească! Ajutată de încă un Evreu ce se strecurase la Curte ca sfetnic al Regelui, Estera, Jidanca ce sucise mintea păcătoșului rege, căruia ea nu-i spusese că e Jidancă, l'a înșelat să dea voce Jidanilor a se înarma și a sări cu moarte asupra poporului stăpân al casei, care era nearmat. Și a fost un măcel grozav, și au căzut zeci de mii de capete de Perși, rățezate de jidani, și au rămas Jidanii poruncitori în acel pământ multă vreme.

Această biruință prin mișelie asupra poporului stăpân al casei, prin zdrențe de femei trimise să înșele pe regi fără minte, — o sărbează în fiecare an, de 2500 ani Jidovimea, ca pe o mare „biruință națională” a lor, zmulșă cu arma lor cea mai puternică: viclenia, perfidia, atacul pe furis, din ascuns, — arătând prin asta, că și azi ar face bucuria așa, dacă ar putea, și vor face, când vor putea!

Jidanii din Orăștie, înțelegându-și rostul lor și prețuindu-și trecutul neamului lor, și-au sărbătorit și ei praznicul lor național acesta, la 21 Martie. Și a ieșit zvon mare prin oraș, că la această sărbătoare a Evrellor, au luat parte și mai multe familii române din loc! În fața acestui zvon suntem cu stăruință rugați, în numele familiilor românești, să desmințim acest zvon, arătând că nu au luat parte la sărbătoarea jidovească, decât următorii:

Maior Popescu cu dna.
Maior Reșca Camil
Locot. Cojocariu I.
• Porumbiță V.
• Berian Emil.
• Pop Cornel
• Ranca Romul
• Stefănescu A.
Sublocot. Soltușiu Ioan
• Dumitrescu C-tin
• Mălăescu I.
• Horceag, (Muzică).

Civili: Primarul Herlea și Dirigințele postei d. Negoescu

Prin urmare zvonul, că familiile române de loc din Orăștie ar fi luat parte, e cu totul neadevărat.

† **Marla Stefănescu n. Olariu**, din Cugir, soția fruntașului de acolo Ionuț Stefănescu, a încetat din viață, după o boală grea și îndelungată, la 13 Martie, și a fost înmormântată la 15 Martie. Răposata a fost o femeie de toți cinstiți și prețuită, pentru purtarea sa frumoasă și bună cu toată lumea, a fost creștină și Română bună, a conlucrat cu stimatul său soț la creșterea unei familii de frunte, și era peste tot locul unde datoră o chema. D-zeu s'o odihnească cu aleșii săi, și celor ce o jlesc, să le trimită cerească mângăere.

† **Trimie Boca**, un fruntaș al poporului nostru din Orăștie, a încetat din viață în 31 Martie. Răposatul a stat de zeci de ani, în șirele dintâi ale fruntașilor bunului nostru popor din Orăștie, ca membru în comitetul parohial ortodox, ca epitrop, ca membru în reprezentanța orașului, etc., bucurându-se de

încredere și vază, din partea poporului și cărturarilor de aici, căci a fost Român și creștin bun. A ajuns frumoasa vârstă de 87 ani. Li deplâng filcele: Marla măr. Tănase, văd. Rozalia f. măr. Onea și fiul Dr. Romulus Boca, notar public în Alba-Iulia, — și numeroase rudenii. D-zeu să-l odihnească cu aleșii săi.

— La durere de stomac are efect minunat o bucălică de zahăr pe care am picurat câțiva picuri de „Spiri Diana” veritabil. (272 M.)

Pentru ziarul de zi

național-creștin, despre care am scris în numărul trecut, ne vin numeroase înscrieri că, dacă va apărea, va fi abonat.

Cetitorii noștri la „Libertatea” așa cum este azi, să nu ne înțelegă greșit: „Libertatea” de azi, cu „Foia Interesantă” și Plugarul, va ieși și mai departe tot așa ca până acum! E vorba de scoaterea unei foi de zi scrisă pentru cetitorii de mari ziare de zi. Că azi nici un ziar nu apără cu pășire deplină lupta asta național-creștină

Cetitorii din popor ai „Libertății” să întrebe dar pe cărturarii din partea locului, dacă s'ar abona la un ziar nou care să aibă învâta deschisă, pe față, pentru lupta național-creștină reprezentată prin mișcările studențești. Acest ziar ar avea să întărească în cercurile cărturarilor, și la sate, dar mai ales la orașe, duhul cel nou sănătos, național-creștin.

— Anunțurile care nu ne-au încăput în „Libertatea”, le-am tipărit ca urmare în „Plugarul Luminat” Atragem aci luarea aminte asupra lor.

Mulțumită.

Aducem călduroase mulțumiri celor cari, din prilejul dureroasei treceri din viață, a scumpei noastre mamă, soție, soră, Maria Stefănescu n. Olariu, înmormântată la 15 Martie în Cugir, și-au arătat prețuirea lor prin depunerea de cununii pe sicriul scumpei răposate.

Jalnica Familie.

S'au ivit mișeii!

Un tiner din Bănat, în haine de Cercetaș, spunând că e student dela Timișoara, umbli prin orașe înșelând lumea, sub cuvânt că adună pentru Studenți. — Se dă pe sine de „vâr al lui Codreanu”

Sâmbăta trecută păr. Moța a primit din Gavoșdia (J. Arad) o telegramă care-i spunea:

„Luni așteaptă, sosește Codreanu. Îscălit: I. Codreanu.”

Luni de fapt a sosit dinspre Arad: un tiner ca de 20—21 ani, frumuseț, îmbrăcat în haină de Cercetaș, care s'a înfățișat în redacția noastră, spunând, că e student dela Timișoara, dintre cei eliminați pentru mișcarea studențească; că umbli din Decembrie așa prin țară la „organizare”, — „dar nu ne știe nime”... Spunea că ar vrea să aibă o ilustrată cu Studenții închiși, pe care ar mări-o și ar vinde-o pentru ei. Spune că a fost pe la Brad, pe la Lugoj, a fost și la Focșani... Arată scrisoarea unui băiat de Liceu din Brad care-i spunea că s'a bucurat că l-a căutat, a adunat și el ceva parale și li întreabă unde să li-le trimită?..

La întrebările părintelui Moța, că cine-l trimite pe el în această treabă și ce „organizează”, ce rost are drumul lui despre care „nu știe nime”? a răspuns nelămurit, se facurca, ocolea, vorbea într'airurea. Odată puse în treabă:

„Suntem noi aici aproape de graniță?”

— Cum, dacă dta ești din Timișoara, nu știi că granița e acolo lângă Timișoara și că aici suntem în Ardeal?

Nu ni s'a părut lucru curat... Băla-
tul, ziceam, sau e un zăpăcit, sau e un
om cu cunoștințe puține, — dar stu-
dent după rânduișia, nu se vede a fi.
De aceea părintele Moța a fost scurt
la vorbă și rece cu oaspele necunos-
cut, ceea ce acela băgând de samă, a
și plecat peste pușin. La plecare a spus:

— Eu umblând așa mult prin țară,
fac și abonamente pentru fiile națio-
nale. A-ți putea să-mi dai și dv. o
autorizație (imputernicire) să vă adun
abonamente.

— Nu, i-a spus păr. Moța Noi nu
dăm nimănui autorizații de a ne aduna
abonamente. Dă-ți dacă vrei să ne răs-
pândești foile, ne dai adrese de ale
celor ce nu au foile noastre și ar dori
să le aibă, noi le trimitem foi de probă
și Mandat postal, și de-or vrea, vor
abona.

A plecat.

În oraș a dat de o familie cinstită
românească. Spudercă, care însuși are
un fiu la Universitate și i are dragi
pe studenți. Acolo s'a dat de „văr
al lui Codreanu”, pentru ce a
fost primit cu multă căldură și ome-
nit ca oaspe plăcut. „Vărul” a scos
apoi o listă, pe care era scris că pă-
rintele Moța a dat cel dintâi 100 Lei
pe colecta ce el o face pentru vărul
său Codreanu cel închis. Și îndată a
căpătat și aci o sută; s'a dus apoi prin
oraș, pe la domul, pe la meseriași,
dintre cari mulți s'au grăbit a da și
ei pentru tinerul întemnițat. În câteva
locuri a spus că mâine-seară (Marți)
dă, cu ceilalți studenți, și o producție
în sala dela Central Poate a vândut
și bilete pentru producție.

Totul era o mișelie a unui tiner
stricat. Deda păr. Moța nici n'a cerut
bani, simțind că e privit cu neîncre-
dere. A înșelat însă pe alții, punându-l
pe părintele Moța în capul listei dă-
ruitorilor.

Lumea noastră să se ferească de
cresoci (înșelători), căci s'au pornit
și de excepția. Ștind că studenții și
lepta lor, sunt plăcuți obștei mari, inca
încep a înșela lumea în numele stu-
denților. Cei ce au de dat, să dea la

loc sigur, sau redacției unei foi cin-
stite, sau de-a dreptul la Comitetul Stu-
dențesc din Iași, a cărui adresă o dăm
la cerere, celor ce ar dori a trimite.

— La încheierea foil oțlăm că fal-
sal Codreanu a fost prins de poliție,
arestat și dus la arestul din Deva.

„Eroii Noștri”

prea frumoase cărțile istorice
Cuprind începutul istoriei Români-
lor aci în Dacia, apoi întemeierea
Principatelor Moldovei și Munteniei.

Sunt 3 cărțile ce ne arată le-
toria neamului în cuvinte, în locuș
și cu poeziile, care cântă măririi
scelor vremi.

Fiecare Cărțică (1, 2, 3) se
vinde cu Lei 4 — trimisă franco, în
olaltă Lei 12, — trimise recomandat.

A se cere la Administrația foi
„Libertatea” în Orăștie.

Din casa nici unui Român
cărțurar, bun patriot, să nu lip-
sească senzaționala carte, tradusă
din franțuzetse de

Studentul ION I. MOTA:

Protocoloalele Înțelepților Sionului,

care descopăr lumii uriașul și fără
păreche de vicleanul plan, după
care cel mai înalt sfat al învâ-
taților evrei dă pe glob, conduc
lucrarea de robire și ținare în
robire economică, a tuturor po-
poarelor din lume, îndeosebi a
celor creștine! Citindu-o, multe
lucruri pe cari azi nu le înțele-
geai, le înțelegi îngrozitor! A se
cere la „Libertatea”, în
Orăștie (jud. Hunedoare), trimi-
țând înainte prețul ei,
35 Lei, pentru care se expediază
franco-recomandat. Cu ramburs
nu se trimite.

„GRĂNITERUL”

Institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Dobra (jud. Hunedoara).

PROSPECT

În urma însăreinerii adunării generale din 12 Martie 1925,
subsemnatul Consiliu de Administrație deschide prin aceasta sub-
scripțiunea pentru sporirea capitalului societății dela 250.000 Lei
la 500.000 Lei, sub următoarele condițiuni:

1. Se vor emite 5000 acții noi, de câte 50 Lei nominal
una. Se vor putea estrada și acții cumulate de câte 10, 50 și
100 bucăți.

2. Fiecare acționar vechiu poate opta atâtea acții din emi-
siunea nouă, câte are din emisiunile anterioare. Spre scopul a-
cesta va avea să prezinte la cassa societății acțiunile vechi pen-
tru optare și deodată cu exercitarea optării, va avea să plătească
25 Lei de fiecare acție, prin ceea ce acțiunile vor fi pe deplin plă-
tite, deoarece ce restul de 50%, a nominalului pentru acții plătite
în felul acesta, se va acoperi din fondurile societății.

Gine nu uzează de acest favor extraordinar oferit acționa-
rilor vechi, până la terminul ultim de subscriere și optare, pierde
dreptul de optare, iar Consiliul de Administrație este în dreg a
vinde din mână liberă restul acțiilor neoptate altor acționari cu
prețul de 50 lei bucata, iar reacționarilor cu prețul de 100 Lei
bucata. Din prețul acțiilor vândute reacționarilor 50 Lei se trec
la capitalul societății, iar 50 Lei la fondul de rezervă.

Reflectanții la acțiile de această categorie, pot să și anunțe
dorința lor îndată după încheierea subscripției, și între margi-
nile posibilității Consiliului de Administrație va ține cont de a-
ceastă dorință.

3. Terminul ultim de subscripție și plată pentru acționarii
vechi, este 31 Mai 1925, iar pentru acțiunile rămase neoptate și
vândute altor acționari și reacționarilor 30 Iunie 1925.

4. Acțiunile din emisiunea nouă vor participa la dividenda a-
nului 1925.

Pentru sumele plătite cu întârziere se vor computa 16% interese.

Dobra, la 25 Martie 1925.

(304) 1-1

Consiliul de Administrație.

Primăria orașului Hunedoara.

Nr. 494—926.

CONCURS

Pentru completarea postului
de consilier urban devenit vacant
prin demisionare la orașul Hunedoara, publicăm concurs și invităm
doritorii a ocupa acest post, să-și
însoțeze cererile lor până la 30
Aprilie c. inclusive, Primăriei ora-
șului.

Cererile au a fi instruite în
conformitate cu dispozițiile artic.
5—8 din Regl. pentru aplicarea
Statutului funcționarilor publici.

Lea și accesoriile sunt cele
corespunzătoare clasei a VIII-a
grad. I. de salarizare.

Curentul electric necesar la ilu-
minarea locuinței, se dă de către
oraș gratis, având a se solți numai
taxa către Stat după curentul elec-
tric consumat.

Denumirea în post se face de
către dl Prefect al județului.

Hunedoara, la 4 Martie 1925.

Teofil Tulea,
primar.

(331) 2-2

Fată de țaran, pricepută la
gospodărie, la sat și la oraș, sănătoasă, mun-
citoare, din familie bună, 22 ani,
— dorește căsătorie cu meseriaș
sau țăran harnic. Adresa la foale.
(309) 2-2

„BALOMIREANA” Insoțire de credit în Balomir.

CONVOCARE

Onorații membri ai Insoțirii de credit „Balomireana” din Balomir, se
convoacă prin aceasta la

ședința adunării generale ordinare,

care se va ține în Balomir, Duminică în 12 Aprilie 1925 ora 2-a. m., în
sala mare a școlii române cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea ședinței prin alegerea a 2 bărbați de în-
credere și a unui notar.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere despre anul de
gestiune 1924
3. Prezentarea contului Bilanș și a contului Profit și Pierdere, încheiat
la finea anului 1924 și deliberare asupra folosirii profitului curat realizat în
acel an.
4. Alegerea de membri în comitete în locul celor învechiți sau eșți.
5. Votarea absoluturii pe anul de gestiune 1924.
6. Eventuale propuneri.
7. Verificarea procesului verbal și încheierea ședinței.

(362) 1-1

DIRECȚIUNEA

Activa Contul Bilanș la 31 Decembrie 1924. Pasiva

Cassa în num. la 31/XII 1924	3.950 98	Părți fundamen.	15 500—
Obligațiuni cu cavenți	191.282 20	Depuneri	110.314 72
Efecte	4.113 95	Fond agricol	52.979 54
Mașini agricole	5.350—	Fond de rezervă	724 28
Con-curent „Ardeleana”	168—	Fond de edificare	8.500—
Butezle	500—	Donațiuni	1.474—
Interese transitoare	3.226—	Venit curat	19.098 59
	208.591 13		208.591 13

Spese CONTUL PROFIT ȘI PERDERE Venite

Interese la depuneri	10.147 72	Interese dela obligații	15 881 62
Interese la reascont	2 520—	Provizione	14 301 87
Contribuție directă	2 837 52	Interese dela efecte	3 000—
Contribuție de 15%	745—	Interese dela cont-curent	14—
Contribuție de 1%	1 827 16	Venitele mașinilor	30 974—
Spese de birou	14 800 50		
Spesele mașinilor	12 195—		
Venit curat	19.098 59		
	64.171 49		64.171 49

Membri la începutul anului au fost 149. În cursul anului au intrat 8
membri. Au eșit 2 membri. Rămân la finea anului tot atâtea părți fundamen-
tale în valoare de Lei 15.500.

Balomir, la 31 Decembrie 1924.

DIRECȚIUNEA:

Ieronim Angel, m. p., preș. Toma Vulcu, m. p. casnar. P. Furdul, m. p. contabil.
Todoran Nicolau, m. p. Mihai Ioan I. Todor, m. p. Fleșer Avram, m. p.
Angel Nic. senior, m. p. Bonța George a Bacil, m. p. Valca Ioan I. Iosif, m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere examinând conturile prezente le-am
afiat în ordine și în consonanță cu cărțile însoțirii.

Balomir, la 20 Martie 1925.

Avram Balomiri, m. p. președinte. Angel Josim, m. p. Valdean Ioan, m. p.
Angel Avram, m. p. Cristea Ioan, m. p. Fleșer Adam, m. p.